

Лъэмиджыр агъэкіэжыщт

Мыекъопэ районым игупчэу поселкэу Тульскэм дэжькэе псыхьюу Шъхэгугащэ тель лъэмиджыр агъекіэжынэу зэфашыгъ.

АР-м псэолъешынымкээ, транспортнымкээ, псэуплэкоммунальнэ ыкли тьогу хъязметхэмкээ и Министерствэ къиизэршагуагъемкээ, ар жыыхъугъуу зэхэоным нэсигъагъ, зэхахыжынышь, икілерыкіэу ашыжыщт пломи хъущт. Жъоныгъуакэм и 14-р ары зызэфашыгъэр, 2020-рэ ильэсийн 10ныгъо мазэм и 5-м аухынышь, къызэуахыжынэу гүхэл я.

Лъэмиджым игъекіэжын федеральнэ ыкли республикэ мыльку пэлхъаштыр, пстэумки

сомэ миллион 547-рэ проектым ипхырыщи таффэшт. Аш юфшэнхэр щеклофэх лъэрсрыкхэр, автомашинэ псынкіэхэр, «Илгылэгыу псынкіэ», полицием, МЧС-м явтомобилхэр псыхъом рывэлтирикынхэу лъэмидж агъэлтигъ. Аш ишын ыкли мыдэр кіэу ашыжыщтим изыфэгъэхъазырын 2018-рэ ильэсийн сомэ миллиони 125-рэ пэлхъагъягъ. Джы мы тызыхэт 2019-м федеральнэ ахъщэу сомэ миллиони 100 республикэ къифэкүагъ, ежь илахъяу сомэ миллион 11 хильхъагъ.

Мыш нэмийкэу Шъхэгугащэ тельэу джыри зы лъэмидж поселкэу Тульскэм дэжь щагъэцэкіэжы. Мэкъуогыу мазэу къаклорэм аш юфшэнхэр щагуухынхэшь, къызэуахыжыщт. Аш нэсыфэкіэ хылъэзещэ автомашинхэр поселкэу Краснооктябрьскэмкээ клонхэ фаеу хъущт.

Туризмэм изегъэушъомбгун Адыгейм ипащхэм лъэшшэу анаэ тет. Аш фытегъэпсыхъэгъю юфхъэбзабэу республикэм Ѣылхыращырэм мыри аащы.

Шъыгъо-шIэжь Маф

Жъоныгъуакэм и 21-м зэхажэшт

1763 — 1864-рэ ильэсхэм Кавказ заоу Ѣылагъэм фэгъэхыгъэ шъыгъо-шIэжь зэхахъэ Мыекъуапэ Ѣыклошт.

Адыгэ Республикэм лъэпкэ юфхэмкээ, йаңыб къэралхэм ашыпсэухэрэ тильэпкээгъухэм адярь-иэхэ зэхъынгъэхэмкээ ыкли къебар жъугъэм иамалхэмкээ и Комитет зэхэшэкто купым хэтхэр Ѣызэукальгъэх. Комитетым итхъаматэу Шъхэлэхъо Аскэр къылотагъ жъоныгъуакэм и 21-м юфхъабзэр Мыекъуапэ зэрэшьзэхажэштыр.

Республикэм культу-рэмкэ иминистрэ игуа-

Пчыхъэм сыхъатыр 6-м къалэм изыгъэгсэ-фыпэ парк дэхъаплэ къыншаубленышь, зэхахъэм хэлажъэхэрээр урамэу Краснооктябрьскэм къыркылоштых. Зыкыныгъэм-рэ Зэгурьоныгъэмрэ ясаугъэтэу филармони-ем дэжь Ѣытим ипчэгү зэхахъэр Ѣылъагъеко-тэшт.

Республикэм культу-рэмкэ иминистрэ игуа-

дзэу Шъеуапцэкъо Аминэт, Адыгейм и Къэралыгъо филармоние ипэшэ шъхбаалэу Къулэ Мыыхъамэт, республикэ об-щественнэ движениеу «Адыгэ Хасэм» итхъаматэу Лымыщэкъо Рэмэзан, Хесашхъэм хэтхэ Болэкъо Аслын, Нэхэе Аслын, Лъэпкэ театрэу Цэй Ибрахимэ Ѣыцэ зыхъырэм ирежиссерэу Хъакъуй Аслын, нэмийкхэри

зэхахъэм къыщыгүши-лахъэх. Уаххтэм диштэу шъыгъо-шIэжь Мафэм юфхъабзэр зэрэзхажэштим ехыллэгъэ унашьохэр аштагъэх.

Зэхахъэм шъыгъо-шIэжь орэдхэр Ѣышүштых, лыгъэм, мамыр псэуклэм игъэптиэн афэгъэхыгъэ усэхэм къышеджэштых.

**САХЬИДЭКЬО
Нурбий.**

Цыфхэм яЮфыгъохэр зэхэфыгъэнхэр анахь шъхъал

АР-м иминистрэхэм я Кабинет зичэзыу игъекотыгъэ планернэ зэхэсигъуу илагъэм тхъамэтагъор Ѣызэрихъагъ Адыгэ Республикэм и Лышхъяэу Къумпыл Мурат.

Хабзэ зэрэхъугъэу, шъолъырымкээ мэхъянэшхо зиэ социальнэ юфыгъохэр, пшъерильхэр зэшохыгъэхэ зэрэхъухэрэм къээрэгъугоигъэхэр тегущылагъэх. Министерствэм, ведомствэхэм, муниципалитетхэм анахъэр анаэ зытырагъэтэйнхэе фаяхэ лъяшыкъохэрэ республикэм илашэ афигъэнэфагъэх.

Адыгейм илъыкло куп Тырку-ем зэрэшылагъэм ипшъорыгъэш зэфхэхысъяхъэм, жъоныгъокэ мэфэкэ мафэхэр Адыгей-им зэрэшызэхажагъэхэм къэзэрэугоигъэхэр атегущылагъэх.

УФ-м и Президентэу Владимир Путиным къыгъэнэфагъэхэ лъэпкэ проектихэр зерифэшьуша шэу зэшохыгъэнхэр, къэралыгъо программэхэм ятьэцэкэн пэлгэхъэхэрэ бүджет ахъщэр шуагъээ къытэу гъэфедэгъэнэрыр пшъэрэль шъхбаалхэу АР-м и Лышхъяэ къыгъэнэфагъэх. Джащ фэдэу закынфэзигъагъэхэрэ цыфхэм яЮфыгъохэр зэхэфыгъэнхэм республикэм илашэ анахъэр ынаэ тет.

— Цыфхэм ящылекъ-псэуклэм нахьышу шыгъэнэмын тиофшэн фытегъэпсыхъэгъэн фаяе. Аш-

кэ бэ тшлэрэр, ау гумэкыгъохэри Ѣылъех. Ахэр дэгъэзыжыгъэнхэмкээ еклоллекъэ зэфэшхъяфхэр дгъэфедэнхэ фаяе — лъэпкэ проектихэр шлокл имылэу зэрэдъяцэклэнхэ фаем къыщегъэжагъэу шыклагъэ зиэхэ цыфхэм юфыгъэ тафхууным нэсэу. Зыкытгэзгээзгъэ нэхгырэ пэпчь илфыгъо-тыхэллэным, зэхэтфыным, тишлагаагъэ едгээкыным мэхъянэшхо ил, — къыуагъ Къумпыл Мурат.

Сабыибэ зэрыксхе унальхохэм, социальнэу мыухуумагъэхэ

цыфхэм юфыгъэ таффэштим фытегъэпсыхъагъэу лъэнэхэмкээ юфшэнхэр таффэштим зээрэфаэр зэхэсигъом къыщаалагъ. Аш нэмийкэу юфшэнхэр чылгээ зимишэхэм япчыагъэ нахь маклэ шыгъэн зэрэфаэр республикэм илашэ къыхигъэшыгъ, аш фэгъэзэгъэ къулыкъум пшъэрэль гъэнэфагъэхэр фишыгъэх.

Джащ фэдэу псэуплэкоммунальнэ хъязметын, пыдзэфэ пытэхэм ядэшын, псэуплэхэм язэтегъэпсыхъан, гъэсэнгъэм иорганизациехэм адэжь кэлэ-

цикылуу площадкэхэр ашышыгъэнхэм, гъогухэм ыкли лъэрсрыкхэр таффэштим ягъэцэкіэжын, нэмийкхэми къээрэгъугоигъэхэр атегущылагъэх.

Адыгэхъалэ июбилей ихэгъэунэфыкын, бизнэс цыклюм ыкли гурытим юфыгъэ афхуулжээнэ, мэкъумэц хъязметын хэхъоныгъэхэр ышынхэм альзныкъокэ республикэм илашэ хэушхъафыгъэгъэхэр пшъэрэльхэр афишыгъэх.

**АР-м и Лышхъяэу Къумпыл Мурат
ипресс-къулыкъу.**

ГукIЭгъушхо зыхэль цыф

Адыгейм щызэльашлэрэ Бракый Аслан Алый ыкъом ыныбжь ильэс 70-рэ хугъэ. Хыкум приставхэм я Федеральнэ кулыкъу и Гъэорышланпэу шъолтырым щылэм мэр зышипэшэгъэ ильэсхэр Ioф кыдэзышлагъэхэм шуукэ агу къэкыжых.

Бракый Аслан жъоныгъуакэм и 9-м, 1949-рэ ильэсүм куудажэу Тэххутэмийкуае къышыхуугъ. 1978-рэ ильэсүм Пшызэ къэралыгъо университетир къуухыгъ, сэнэхьатэу «правоведение» зыфиорэр зэригэгъотыгъ. Нэужум илэгъухэм афэдэу дзэм къулыкъур щихыгъ. Юрист сэнэхьатым ехьтгээу ильэс 28-м ехьтэр Ioф ышлаагъ, зэкэмки истаж ильэс 40-м ехь. АР-м юстициемкэ и Министерствэ къэралыгъо къулыкъур щихынны ыпеки, Аслан Алый ыкъор ильэс 20-м ехьтэр хэгъэгүү клоц Ioфхэмкэ органхэм ахэтэй. 1994-рэ ильэсүм къышегъэжьагъаэу 1998-рэ ильэсүм нэс щынэгъончъеним, бзэджэшлагъэхэм ыкъи къольхэ тын-йыхынны апешуукогъеним иофишохэмкэ Адыгейм и Президент илэпилэгъу.

1998-рэ ильэсүм Адыгейм юстициемкэ и Министерствэ ипащэ игуадзэу агъенафэ. 2004 — 2010-рэ ильэсхэм хыкум приставхэм я Федеральнэ кулыкъу АР-мкэ и Гъэорышланпэ ипащэу Ioф ышлаагъ.

Мы къулыкъум зышипэшэгъэ ильэсхэм Гъэорышланпэ ѿхъэгъэшлүхэр ышынхэ, къэгъэлэгъон дэгъухэм афэкён ылъэкыгъ. Бракый Аслан исэнэхьат хэшьыкъишхо зэрэфыриэм, ашкэ шлэнгъэгъэ куухэр зэрэлжэлхэм яшугъэгъэ Урысыем ичыпэ кулыкъу анах дэгъуитфим Адыгейм щылэм Гъэорышланпэ ашыгъу.

Ильэс пчагъэм къыкюц! Бракый Аслан щытху хэлэй Ioф зэришлагъэм, гукIЭгъушхо, цыфыгъэ зэрэхэлым адаклоу, шъхэкIЭфэнгъэри къылэжьгъ. Хэбзэхуумэкло кулыкъухэм ыкъи хыкум приставхэм яветранхэу, япенсионерхэу Ioф зыдишлагъэхэм зэрагуриолоштыгъим имызакъо, ныбжынкэхэми илэпилэгъу афэхъуным сидигъу ынаалэ тиригэгъотыгъ.

Ioфшэним изэхэшэн пытагъэхэлэу къызэрекуалпэрэм, ашкэ шшэдэгкыжьышко пхын зэрэфаер къызэрэгүриорэм даклоу,

Аслан Алый ыкъом гукIЭгъушхо, цыфыгъэрийгъэрийгъэхэм, нахыжхэм шъхэкIЭфэнгъэри афашынным фэшэгъэнхэм, кулыкъум иветранхэм ыкъи ипенсионерхэм социальнэ илэпилэгъу ягъегъотыгъэним

Ежь сабыибэ зэрилэм къыхэкIЭу, унагъом имзханэ зыкеэгээтигъэным, кIэлэццыкIуухэм ягун-гэсэнгъэ шэхэшлүхэм адиштэним, нахыжхэм шъхэкIЭфэнгъэри афашынным фэшэгъэнхэм, кулыкъум иветранхэм ыкъи ипенсионерхэм социальнэ илэпилэгъу ягъегъотыгъэним

сыдигъу ынаалэ тиригэгъотыгъ.

Ильэс зэкэлэлхийхэм иофишэн зэрифэшшуашэу зэригэцэкагъэм, шъолтырым хэхьонгъэхэр ышынхэм иахышшу зэрэхишьхагъэм къакIэлэлтыклягъэхэр щытху тхылхэр, тин ляпIэхэр. 2009-рэ ильэсүм АР-м и Президент инашьокэ республикэм итын анах ляпIэ, медалэу «Адыгейм и Щытхуузех» зыфиорэр Бракый Аслан кыфагъэшьшошь. 2010-рэ ильэсүм щытхуцIэу «Хыкум приставхэм я Федеральнэ кулыкъу иофишшэ гэшшуагъ» зыфиорэр кылэжьгъотыгъ. Юстициемкэ я 3-рэ класс зиэ къэралыгъо советник. 2010-рэ ильэсүм мэлтэлфэгъум и 13-м Аслан Алый ыкъор пенсием клягъэ. Ау Ioфшэним зэрэфэшагъэм, ишугъэ кыргыкло зэрэшонгъом къыхэкIЭу хыкум приставхэм я Федеральнэ кулыкъу и Гъэорышланпэ Краснодар краим щылэм ипащэ илэпилэгъо 2010 — 2012-рэ ильэсхэм Ioф ышлаагъ. Непэрэ мафэхэм икъэлэ гупсэу Мые-куюап щэлэу ыкъи Ioф щешэ.

Бракый Аслан иобилейкэ Гъэорышланпэ ипащэхэр, ветеранхэр, кулыкъушлэхэр кыффэгушло. Псаунигъэ пытэ ыкъи щылэм ишшуагъу илэу, инаагъо, инибдэгъухэм ыкъи иахылхэм адатхээ щылэнэу фэльлох.

Хыкум приставхэм я Федеральнэ кулыкъу Адыгеймкэ и Гъэорышланпэ иофишшэхэр.

Шъолтырымкэ аناх дэгъур къыхахыщт

Зэнэкъоцуу «Кыблэ федеральнэ шъолтырым Ioфшэнээр къэухумэгъенимкэ иофишшэ аанах дэгъу» зыфиорэр жъоныгъуакэм и 16 — 17-хэм Адыгэ Республика м щыклошт. Ар зыщизэхащэйт чылпэу агъэнэфагъэр хъакIэшэу «Даховская слобода» зыфиорэр ары.

Кыблэ федеральнэ шъолтырым социальнэ-иофишэн зэфыщытыкIэхэр гъэорышшэгъенхэмкэ и Лъэнэкъуиш комиссие игукъекыкIэ мы зэнэкъоцуу 2018-рэ ильэсүмрагъекохиынэу аублагъ. Апэрэр къалэу Ростов-на-Дону щыклош. Ioфшэнээр къэухумэгъенимкэ зэнэкъоцуу шъолтырхэм ачызэхашхэрэм теклоньгъэ къащыдэзыхыхэрэр мыш хэлажьэх. Ахэр нэбгыри 8 мэхкуу ыкъи уасэ афэзышыщт жюри хэтищт нэбгыри 8-у кырагъэблэгъэштхэр Кыблэ федеральнэ шъолтырым исубъектхэм ашыгъу.

Адыгэ Республика м Ioфшэнэимкэ ыкъи социальнэ хэхьонгъэмкэ и Министерствэ къызэритьгъэмкэ, Адыгейм икъэралыгъо хабээ игъэцэлжэхэм организациехэм, иведомствэхэм ялпыкло нэбгыри 150-рэ фэдиз Ioфхабазэм кырагъэблэгъенэу агъенафэ.

Зэнэкъоцуу изэхэшэнкэ медицинэ катастрофэм игупчэ, зэнэкъоцуу хэрэгжигъэхэм фэгъэзэгъэхэ организациехэм, Ioфшэнээр къэухумэгъенимкэ егэджэн фэло-фашшэхэр зыгъэцакIэхэрэм ялэпилэгъу зэхэшаклохэм кызфагъэфедэшт.

ІШЬЫНЭ Сусан.

ҮнэшъякIЭхэр

«Кошыхэрэ» ПОЛИКЛИНИКЭХЭР

Вице-премьерэу Татьяна Голиковам кызэриуагъэмкээ, къуджэхэм ыкчи къутырхэм адэсхэр, къалэхэм ашыпсэухэрэм ялтыгъэмэ, процент 14-кээ нахыбэу дунаим ехыжых. «Арышь, медицинэ ӏэпылэгтүр къуджэхэм адэсхэм нахь апэблагъэ шыгъэн фае, медицинэ фэло-фашлэхэр ахэми игъом алтыгэлэсыгъэнхэу атефэ», — ащ къихигъэшыгъ Урысые Федерацием псауныгъэр къэухъумэгъэнымкээ и Министерствэ иколлегие къышыгушылээ.

Район гупчама аңыләхэ поликлиникәм үкім сымәджешхәм зы мафәкә аңасын-хәшь, кызызәргәзгельтиңиңхәшь, анализәр къарагъеңшиңхәшь, ахәр зығәзәхәм ельтиңгәу врачам сымаджәм ышшән фәер къарионәу къоджәдесхәр итъю ифәхәрәп. Аш къыхәкізу къоджәдесхәр врачам нахъ мактәу аlykенхәу мәхъу, зыщыфаехәм медицинә іспәләгү тәрәз ағъотырәп.

Аш фэдэ һофиғъю инир гъэцкілгээ-
ным пае «кощырэ» поликлиникэхэм һоф-
ашлэшт, ахэм ямедицинскэ бригадэхэм
инэу яшуағъ ю къэлжүүт. Тызхэт ильэсэрь
имыкынээ аш фэдэ бригадэхэр къалэхэм
апэчыжъ ю псэүплэхэм ашыпсэухэрэм
alykIéхэурагъэжъэшт, къоджэдэсхэм
япсуныгъ ю арагъэуплъэкүнэу амал ялэ-
хуущт. Сымэджэцым мыклохэу ахэм
тапэкIэ анализхэр атышуущтых, лын-
дэклуяе ялэмэ ауплъэкүнэуущт, ЭКГ-р,
флюорографиер, маммографиер къа-
фашыщтых. Урысые Федерацаем по-
суныгъэр къэухуумэгъэнэмкIэ и Мини-
стерствэ къызэриорэмкIэ, мы уахтэм
бригадэ миниплI фэдизмэ чыпIэ зэфэ-

шъхвафхэм тоф аашашэ, ау ахэр икүүхэрэп. «Къэклорэ ильэситгум ахэм «кощырэ» поликлиникэ 500 джыри ахэдгэхъюшт», — кыыгуагь министрэү Вероника Скворцовам.

Цыфым диабет илэм, ыгу, ильйинт фэхэм юф зэршээрэм егъэгумэймэ медицинскэ бригадэхэу «зеклохэрэ» поликлиникэхэм арысхэм ар сымэджэ щым амыншэу ихолестерин зыфэдизыр, гемоглобинэу ын хэлтиэр зэрэхьурер, жыныгъотым егъэгумэймэ кыхагье шыншигүүцүү.

Аш фэдээ фэлo-фашизм цыфым ипсауныгээ къеухуумэгъэнимкээ ыкии

уз хылътэхэр кьеузыхэмэ къэгъотыгъэн-хэмкэ яштогъашо къэктощ, ар лъэпкъ юфыгъохэу хабзэм зэшүүхынхэ фаехэм яалэрэ сатырхэм ахеуцощт. Чыпэ чыжъяхэм. Къушхъээ түүактэхэм. Шьо-

фышхохэм ашыпсэухэрэ цыифхэмүү специалистхэр анэсүүтых, автомашинахэм анэмүүкэу самолетхэр, катерхэр, мэшшоку гъогухэр ахэм альэфедэштын.

ШЬАУКЬО Аспъянгуаш-

Хыыкум приставхэм къаты

Кіләпіупкіэр зымытәу зылъыхуұщтыгъәхә хъульғығъәр хықум приставхәм къагъотыгъ ықін администртивнә пшъәдәк ыжъ راجъәхъыгъ.

Зыныбжы имыкъуғы э исабый илпүн пэүхъащт ахъщэр мыштыын фәау хыыкумым унашьоышыгъ. Ау а пшъэрлыр хуульфыгъэм ыгъезцак! эштүгъэп, зигъэбыльэу берэ хэтыгъ. А уахътэм къыклоц! чыфуу тельтир соме мини 140-м ехъуугъ. Зыщыпсөүрүүн эмий хыыкум приставхэр пчыагъэрэ куагъэх, ау зыдэшы! эр зэрамыгъеүнэфырэм къыхакъык! розыск атыгъ.

къыхъекъытэ розыск атып б.
Хәбзәүхүмәкло къулыкъүхәм зәхащагъәхэ Ioftxäbabзәхәм яшуағъәкә хулыптығырьәр зыдещыләр чыңпіләр ағъенәнфыргы ыкты егъезыгъе Iofkілә ар хықум приставым дәжү къащагь. Хәбзәгъәуцугъәр зәриукъуағъәм административнә пшъедәкъыжыр къыкіләлъыкъуағъ, сыйхат 32-рә хұгуғъе шlоkl зимылә Ioфшlэнхәр ығъәцәк!энхәу ащ къыдыхъелъытагь. Ащи «къызымыгъәуцүккілә» уголовнә Ioф къыларъятаражән алъакъышт.

ныжыбын зэрэфаар хыыкум приставхэм джыры ээ шъугу къагъэкыжы. Ашкы Интернетым иамалхэр къызфэжкугъэфедэнхэ шъульэкыщт. Аш пае «Банк данных исполнительных производств» зыфиорэм е хыыкум приставхэм я Федеральны къулыхыу иприложениеу мобильнэ зэпхыныгъэм фэгъэхыыгъэм ясайт шъуихыан, чыифэр шъупущыннын шъульэкыщт. Мы приложениер сотовэ телефоным е планшет компьютерым затежкугъэуцоккэ, чыифэр шъутельмымэ, ар зыфэдизыр, нэмыйк къэбархар къышчылакхахьашты

Электроннэ системэ зэфэшь-хяафхэм амалхэу къатыхэрэри къызифэжъугъэфедэхээз, шуучылчыфэхэр шүупщыныжынхэ шүульэкъышт. Аш фэдэ шыыклем-кэ ахьщэр ижъугъэхьагь э хью-мэ, шууиухьтэ къызэрэзэтенэрэм даклоу, ахьщэр зэрэшьутыгъэр къэзыушыхытырэ документыр хыкум приставым ежъугъэлъэгъурэп. Сыда пломэ члэфэ зэрэшьутемылтыжыр компьютерым кыгъэльэгъошт.

**Хыкым приставхэм
я Федеральнэ къулыкъу
Адыгеимкэ и Гъэльорышлангэ
ипресс-къулыкъу.**

Текноныгъэм ия 74-рэ ильэс фэгъэхьыгъ

ЕджакІохэр зэнэкъокъугъэх

Хэгъэгу зэошхом тидзэклолхэм Теклоныгъэр кызынтыдахыгъэр ильэс 74-рэ зэрэхь угъэм фэгъэхыгъэ зэнэкьюкухэр атлетикэ псынклемкіэ Мыекьюапэ щызэхашагъэх.

Мыекъуапэ иурам шъхъаңу Краснооктябрьскэм апшъэрэ еджап!әхэм, колледжхэм, гурыт еджап!әхэм як!әләеджаклохэр къыщызәдәчъағъэх. Адыгэ къэралыгъо университетым истудентхэм, Мыекъуапэ иеджәп!ә-гимназиен N 19-м, нэмыйк!хэм хагъеунәфыкыре чып!әхэр къыдахыгъэх.

Республикам атлетике псынқдымкі спорт ежапті ішпашу
Сергей Сухановыр, Мыңкүйеңде иадминистрация физкультура-
мкі ықли спортымкі и Комитет иткъаматеу Дмитрий Щерба-
невыр тектонығыр кыздэзыхыгъякәм афегушуағъяк, шұхъаф-
тынхар аратыжығызъяк.

Суретыр зэнэкъокъум къыщытетхыгъ.

Адыгэ усаклоу, кинорежиссеру, актеру, юристу, УФ-м искусствэхэмкіэ изаслуженэ
ІофышІэшхоу Хъагъундэкъо Хъамедэ Ахъмэд ыкъор къызыхъугъэр ильэс 80 хъугъэ

ИгъашIэ шIагъЭкIэ бай

Адыгэхэмкээ анахь гушіогъо иныр унагъом сабый псай
къихъоныр ары.

къызэрдэмымыктым пылтыгъэх, щынэштыгъэх. Пыр ىاشымкіә къызыеком, лъәпкъ тамыльгъэу гүчі бләрим хәшікыгъэр къыпекіәфагъ, ар унәгъо псөушхъәхәм тамыгъэ зәратырадзәштүгъэр ары. Ахымәд Іемә-псымәр пытэу ылә чибуытагъ. Щылакіәр зәкіә икірекіәу егъезжекъыгъен фәягъе.

зәрапылтыгъэр, ятеконыгъэльәбеку пәпчъ зәригъэгушоштүгъэр щыгъупшәштүгъэр. Ным фәдәу ренәу ауж зәритигъэм ихъатыркіә, цыфы зәрәхъугъәхәр кілгъетхъыщтыгъ. Гурит классхәм арысыгъ Хъамедә старостеу, литературнә ыкіли драматическә кружокхәм чанәу ахәлажыгъ зәхъум. Ау аш дәжым кәләр егупшиңәштүгъэр сценәм, гүгәштүгъэр юрист сәнәхъятымкіә зигъэззәнәу ыкіли иләгъоу деджагъәхәм кіәлзәегъәдже дәгъухар

Хъягундэкъо Ахъмэдрэ ягущэу Руммэрэ сабынтиф пстэумкы зэдагъотыг, зэдаплугъ. Анахыжъир апхьюю Роз, аш ыуж Хъамедэ къехъугъ, Нурет – гурьт, етланэ Русльян ыкы анахыкыр Май ары. Сэ непэ анахь къыхэзгъещэу сыкъызтегущыи Эштыр (щымыи Эжкими) Хъагъундэкъо Хъамед. Шъэожъынер нэм къыклидзэу дахеу, ЙорышIэу, шэнышлоу, лупэшх шъабэр ынегую зэрэштым гу зыльтууигъатэштыгъ. Итептээ шууашло фэдэу, игъорыгъоу шэнышло-чэфыллэу, гульйтэрэ акъылрэ зэрилэр къенсаар.

Хъягундэкъо Ахъмэдрэ ягущэу Руммэрэ сабынтиф пстэумкы зэдагъотыг, зэдаплугъ. Анахыжъир апхьюю Роз, аш ыуж Хъамедэ къехъугъ, Нурет – гурьт, етланэ Русльян ыкы анахыкыр Май ары. Сэ непэ анахь къыхэзгъещэу сыкъызтегущыи Эштыр (щымыи Эжкими) Хъагъундэкъо Хъамед. Шъэожъынер нэм къыклидзэу дахеу, ЙорышIэу, шэнышлоу, лупэшх шъабэр ынегую зэрэштым гу зыльтууигъатэштыгъ. Итептээ шууашло фэдэу, игъорыгъоу шэнышло-чэфыллэу, гульйтэрэ акъылрэ зэрилэр къенсаар.

1941-рэ ильэсүм Хэгъэгу зэошкор къежьагь, Хьамедэ ятэу Ахьмэд къулыкъум klyagъэ. 1944-рэ ильэсүм уягъэ хылынъэхэр тельхэу заом къыхэкъыжьи, иунагьо къыгъэзэжьыгь. Аш дэжьым Хьамедэ ильэс 5 ыныбжьыгь, ау лы зэхэкъыхьагъэр ятэми къышлэжьыгъагъэп. Зэолъэхъаныр ыкли зэоуж ильэсхэр зэрэкъинигъэхэр, сабыигъэмий, ежь Хьамедэ ыгуги къинагъеу илтыгъэх, лэжьигъацэм, фыгуцэм паеклэ цыфхэр пщыхеу, плэхэу, ау колхоз лэжьигъэм хэлабэу, Iагуущиз къэзыштэрэр агъэтысэу, быныр ибэу къанэу, нахьыжхэр гъэретынчъэхэу плэхэу зэрэштыгъэр. Ауми ушылэн фэягъэ.

Хъагъундэкъохэр къуаджэкіе
Мамхыгъэхәми, охътэ хъугъэ-
шлагъэхәм япхыгъэу, піэлъе
гъэнэфагъэкіе яуни, якъуаджи,
яхәкуи къабгынэнышь, хъазабэу
къатеуаъэм зыщаухъумәу, Гру-
зием ит къалэу Гори, Иосиф
Сталиныр къызыщыхъугъэм,
дэсынхә фаеу хъугъагъэх. 1935
– 1938-рэ ильэсхэр щынэгъуа-
гъэх, бзэгу узклахъыгъэри, уз-
фагъэтысыгъэри къэпшэнэу
щытыгъэп. Къэбар гомыур чэ-
щым шъэфэу къазыралом, Хъа-
медэ ятэу Ахъмэд ибын-унагъо
ыкіи нэмыкі унэгъо заулэу зи-
насып къимыкыгъэхәри ягъусэ-
хэу, якъоджэж нэф къэмышын-
ээ къабгынэн фаеу хъугъагъэ.
Тхъэм джаштыгъум Грузиер
псөүпіе афэхъунэу ылгъагъ.
Жъоныгъуакіэм и 5-м, 1939-рэ
ильэсүм Хъамедэ джары къалэу
Гори къыщыхъуныр къызыжэкыгъ-
гъэр. Янэу Руммэ къызэрилотэ-
жъыщтыгъэмкіе, пчэдыхъипэ
тыгъэу къыкъоокырэм иапэрэ
бзыйхэр къыкъуидзыгъэ къоды-
ягъ сабыир дунаим къызыте-
хъом. Унагъори, ятэу Ахъмэд
иньбджэгъухәри гушуагъэх, тым
иньбджэгъу Рэмэзануу къалэу
Черкесскэ щыщым зэрэшлонгъуа-
гъэу, къэхъугъакіэм Тэтэршъау
ціэу къыфиусыгъ, ашкіи шъэо-
жъирем итхылхъэр атхыгъ. Ау
янэ исабый пегъымбарыціеу
Хъамед фиусымэ лъэшэу шлонгъуагъ.
«Хъульфыгъэхэр Тэтэр-
шъаокіе ерэджэх, ау сэркіе ар
Хъамедэшт» ылгъагъ.
Ыкіи тештэгъэшхо щымыіеу, зэкіэри
сабыим Хъамедэкіе еджэхэу
фежъагъэх.

1940-рэ ильээсир къихьагь, заом илэмэкъэ-лъемакъэхэр къэуцтгъяэх, цыифхэри а гумэ-кыгъом нахь зэлтиштэцтгъяэх. Джа уахтэм ныр ишхъяэгъусэ ельзэугь амал горэ щылахэмэ Адыгейим, Мамхыгъэ къыщэжынхэй. 1940-рэ ильээсым ибжыхъэ унагъом хэкум къыгъэзэжыгь, аш дэжьым шъэожьием ильэрэ ныкъорэ ыныбжьыгь. Къы-здэктюжыгъэхэм уни, тахьти щыгбъотыжынхэу щитыгъэп – зэкээ зэбгыратхьыгь, зэрапхъо-гъагь. Хъамедэ ятэ зэшигъуае хъугъяэ щагум щитетекъухъэ-щтыгь, гъунэгъухэри ажэ гүщыиэ зьюу, псынкэу хэти ыгу зезы-гъэштэн зыльэкэу зэрэщытыр къэнэфагь. Анахьэу урысыбзэр, адыгабзэр урыс ыкчи адыгэ литературэр икэсаяжэх. Еджа-пэм Ѣзызэхщагъэх кружок зэфрешхъафхэм Хъамедэ ахэ-тигь, спортыр икэсагь, зэнэ-къокъухэми ахэлажьэштыгь, колхоз губгъо IoшIэнхэми зэрэклассэу хэлажьэштыгь, Ioш-ми алэ екүщтигь. Къоджэ еджа-пэм шлэнтигьэ льапсэу, цыифыгьэ ӏедэбэу щигбъотыгъэр щэлэфэ ыгъельэплагь ыкчи льгыжэктогагь Хъамедэ. Якласс пащэштигъяэу Александра Иосифовна Самой-ленкэр зышхъамысийжэу къы-

зэрапылъыгъэр, ятектоныгъэльэбеку пэпчь зэригъэгушоштыгъэр щигуулшштыгъэп. Ным фэдэу ренэу ауж зэритгъэм ихъатыркэ, цыфы зэрэхүүгэхэр кийгэхтыштыгъ. Гурыт классхэм арыссыг Хамедэ старостэу, литератуrnэ ыкы драматическе кружокхэм чанэу ахэлажье зэхъум. Ау аш дэжым կалэр егуулшиштыгъэп сценэм, гүйэштыгъэ юрист сэнэхъатымкээ зигъэзэнэу ыкы илэгьоу деджагъэхэм кэлэеэгъяджэ дэгүүхэр зэрялагъэхэм кыхэккэеу, бзэхэр, литератуэр, тарихыр, математикэр дэгьоу зышлэхэрээр бэу ахэтыгъэх, ыужым, хэти лэккэль амалыр щигэнэгъэм кыышынэфагь. Мамхыгъэ гурты еджпалэм идрамкружок е «иеджэп! театрэу» Иван Романович Бордановыр зипэшагъэр районым щигээрлыгъагь, ежь кэлэеэгъаджэр плонышь, ышлэрэм гүуни нэзи илагъэп, аш фэдэ кэлэеэгъаджэ уилэнир насыптыгъагь. Хамедэ илэгъухэу деджагъэхэм ашыщ пэпчь ыгукэ шлоито сэнэхъатыр зэригъэгъотыныр – режиссерэу, враччу инженерчу, псэольшшайсан

тарихълэжьэу хүуныр — афэ-
укочыгь. Ежь Хамедэшь,
ишийнгээ Мамхыгъэ къуа-
джэм кыщежьягъэр лыыкуати
«Мосфильмэм» нэсыгь. Ар-
дажыри къоджэ еджалпэм щеджэ-
щтыгь ыгуклэ искуствэм зэрэфэ-
щагъэр къызэннафэм: адыгэ
къашьохэр къышхэу, ордхэри
къылохэу, пчынэ-пхъэкычми
ахэзагъэу, спектаклэхэми роль
зэфшэхъяфхэр къашишхэу,
артист хъугъехагъэ. Клалэм ина-
сыг къыхыи, Москва къэлэшхом,
Кремлым щыклогъэ мэфэкл кон-
цертышху Адыгейр Урысыем
зыгохъягъэр ильяс 400 зэрэхъу-
рэм 1957-рэ ильэсэм зэрэхэ-
лэжьягъэм игухэлт нахь кыфи-
гъэлэпсынклагь.

Москва кызыекъожхэм, Краснодар джыры зы концерт кышатыгъягъ, етланэ Мыекуапэ къэкюжхь, Пушкиным и Унэ зэфэхьысыжь концертышхор кышацгъэльэгъокыгъ. Аш дэжым Хамедэ я 10-рэ классыр кышухыштыгъ, 1957-рэ ильэсэм аш атлетикэ псынкэмкэ Кыыблэ Урысыем гъэхъагъэхэр щешых, чемпион мэхъу. Бэдзэогъум и 14-м къуаджэм кызыекъожхэм,

Адыгэ хэку исполкомын культурэмкэ игъэлорышланы ипащэу Бытчэкъо Мэсхъаб ыцэ зыкэт телеграммэр къежэштыг, къызэрэнэфагъэмкэ, Москва ВГИК-м ирежиссер факультет еджакло зэрагъаклорэр аш итыгь.

Зы гъезет тхыгъэм зэкэл зы цыфым игъашэл къышылтэгъуай. Москва зэклом иныбджэгъо Къуийж Заури игъусэу, алэрэлъэпэогъо зылыкагъэхэри, нэмыкхэри узлэпащу, ежж Хъамедэ игукутэжъяхъем къашилтэжъыгъ. Ау сэ а зэклем ягууль къэсшырэп ситхыгъэ къыхащэ зэрэмыхъунэу. Хъамедэ ныбжыкагъяэми, гуклодыпхагъяэп, ренэу уалэктэ уклон зэрэфаер пытэу итурибултэгъагъ. Москва зэклом Хъамедэ ГИТИС-м иурсы студие чахьи зы ильэрэ щеджагъ, етланэ адигэ студием ия III-рэ курс къыкэлтыклогъэ ильэсцым къащэжыгъагъ. Сценэм ыту зэрэулрэр, урсы классикэр зэрэхъалэмэтыр мы ильэсхэм нахь къыифэнафэ, къэлэшхом икультурэ саугъэтхэм зафегъэнэуасэ, музыкэми еумэхъы, макъи шыкы фыри, нэмькчан

гъэмкэ справкэр, етланэ дипломыр кыратыжыгъ.

Мэфэ гомылхэм ауж дунаир къызэрээчихыхырэм фэдэу, кялэм ишынээнгээ ильбэрийгоо зэтэуцожыщтыг, искусствэр гүунэнчьеэ зэрикласэр Тхээм ышлаштыгъян фае. 1962-рэ ильэсүүм къыщегъэжьагээ «Мосфильмэм» иштат хэт тоошишэ мэхъу, 1964-рэ ильэсүүм режиссерым илэпийгээйгоо, я II-рэ категориэ илэу агъянафэ. Адыгэ кялэр илүүлкэгтээ-чаныгъяк! э, иемызыщыж хъупхъагъяк! э, игулыйтэ-гурышэк! э къахэшы. Фильмэхэу «Адъютант его пре-восходительства», «Новые приключения неуловимых» зы-филохарэм ягъяучн хэлжьагь

творчества зиждется Хьамедэ мы ильясхэм ыгукэ игуапэу усэхэр ытыхыщтыгэх, ыужылокэ, ахэр зэкэ зэхэтэу ипоэтическэ тхыльхэу адигабзэкэ ыкчи урсыбзэкэ къыдэкыгъэу «Тайна Аутлевой горы» («Аульэ йушхьэм ишъэф») ыкчи «В моей душе никто не умирает» зыфилохэрэр къыхиутыгэх. Зэкэ игъяашэ гъогу рыплэжкызыз, гукъэкыжкхэу гъашэм ригъешыгъэхэри тхыльхэу «От Мамхега до «Мосфильма» зыфиорэм къышыриотыкыгъэх, ежь зыщымылэжь уж ар къыдэкыгъ.

Сыд фэдизэу берэ Москва дэссыгээми, Ioф щишлагээми, зышальфигээм хэти екуужын хабзэти, Хяагьундэкъо Хамадэ игупсэ Адыгейим кыргээжжыгь. Адыгэ драмтеатрэм, Адыгэ хэку филармонием ыгуукэ ыгъатхэу Ioф ашишлагь, мы ильэрсхэм етлупщигээу анах зэлъашэхэрэ артистышхохэр хэкум къэклох: Ольга Воронец, Махмуд Эсамбаевыр, нэмыхэрэ.

Ильэсхэр тешлагъех, ехж Хъамеди нахь лыгыкъим иуцуагъ. Джащыгъум ыгуклээ икелэгъум зыкэхъопсыцтыгъэ юрист сэнхэхьатым феджэжыгъ ыкчи ильэсийбэрэ прокуратурэм испедовательгъ, полковникым нэсынгъэу, щитхубэ илэу, тысыжыгъэ. Хъагъундэкъо Хъамедэ уехъопсэнэу цыиф хвалэл гушубзыоу, мафэ къес шү горэ зеришлэгчтим кэхъопсыцтыгъ. Зышлонгъом бэба къидэхъурэр: игъашэ шлагъэкэ бай. Бын унэгьо дахэ кышинааг: ыкъохэр Аскэр, Заур, Казбек, яэт ильгээро рыхлохэрэри, нэмыкч сэнхэхьат зили ахэт, анахь зыфэсакынхэрэр цыфыгъэ-шыгыпкъагъэр аухумэнэйр ары. Хъамедэ анахь насып инэу ылъытэштыгъэр ыкъом ыкъо цыклоу Имран Тхъэм кызэраритигъэр ары, аш нэмыкхэри ыужум кыгохвуагъэх. Щээ зыхэмыйлтыр режиссерэу, актерэу, усаклоу, юристэу Хъагъундэкъо Хъамедэ ыгу щизэу жыы кыщэу, шүшлэнным фэхъазырэу, цыфхэр икласэхэу зэрэштигъэр ары. Жъоныгъоклэ мазэм и 5-м, 2019-рэ ильэсийм кызыыхуагъэр ильэс 80 хууль.

Театрэм и Ильэс

ЩЫЛЭНҮҮГЭМ КҮҮХЭХҮҮГЭМ УЕПУ

Адыгэ Республикаем и Камернэ музыкальнэ театрэу Хъанэхьу Адамэ ыцлэ зыхырэм ипчыхъэзэхахьэ Кошхаблэ щыктуагь.

Кэрээш Тембот ытхыгъэм тэхногъэу «Шахъомрэ шынешшэ пагэмрэ» зыфилорэ къэгъэльэгъоныр режиссерэу Сулейманов Юныс ыгъэуцугь. Оредышью спектаклэм щылурэр зэльашэрэ композиторэу Тхъабысым Умарэ ысусыгь.

— 2019-рэ ильэсийр театрэм и Ильэс. Хэгъэгу зэошхом офицерэу хэлэжээгээ Тхъабысым Умарэ псаугэмэ, ынныбжь мыгъэ ильэси 100 хүщүт. Ахэр къыдэлтыйтэхи, композиторым ирайон гупсэ музыкальнэ спектаклэр къыщыдгъэльэгъону мурад ётхыгъэ, — къытиуагь Камернэ музыкальнэ театрэм ихудожественэ пашэ, Урысъем, Адыгейим искуствэхэмкээ язаслуженнэ юфышшоу Сулейманов Юныс.

2018-рэ ильэсийм я XVI-рэ фестивалэу «Пшызэ театральнэр» Краснодар щызэхашагь. Осэш

шлэхэм я Союз икъутамэу Адыгэ Республикаем щылэ итхаматэу, Урысъем, Пшызэ язаслуженнэ артистэу, Адыгейим инароднэ артистэу Зыхъэ Заурбый Кошхаблэ щыктохъэ пчыхъэзэхахьэм къышиуагь композиторзу Тхъабысым Умарэ, тхаклоу Жэнэ Кырымыззя юбилейхэр игъэклэтигъэу Адыгэ Республикаем зэрэшхагъэунэфыкыихэрээр. Премьер-министэрэм игуадзэу Наталья Широковар зэхээндээ купым ишац.

Камернэ музыкальнэ театрэу А. Хъанэхьум ыцлэ зыхырэм Кошхаблэ спектаклэу къышигъэльэгъуагьэр юбилей иофхъабзэхэм зэу ашыц. Искуствэхэмкээ къэлэцыкыу еджалэу куаджэм дэтим «Шахъомрэ шынешшэ пагэмрэ» зыфилорэм щеплэгъэх.

Къэбэртэе-Бэлькъарым изаслуженнэ артистэу Іёбанэкъо Рустам шахъоу Лэукъан ироль къышыгь. Адыгэ Республикаем изаслуженнэ артисткэу Ирина Кириченкэм Сурэ ехылгээ къэшыгъор къы-

шэлэгъуагь. А. Подурян, А. Бэгыр, Г. Лодяновар, В. Верещако, нэмэйк артистхэри къэгъэлэгъоным хэлажьэх.

Я XIX-рэ лэшэгъум ихуягъэшлагъэ спектаклэр ехыллэгь. Шахъоу Лэукъан шынешшэ пагэу, шынешшэ баеу Сурэ шу ельэгъу. Пшьашъэр джэгум зыщатыгъум, Лэукъанэ къатырихъыгь, мэзым щигъэбылтыгь.

— Сэ унэ сиэп. Сиунэр мэзир ары, — Лэукъан шынешшэм рело.

Сурэ шахъом изеклиякхэрэ, адигэ лэгэш эшнэхэр зэрээрихъэхэрэр егъэшлагъох, гүфбэнэгъэ калэм фешы...

Оред къэзэхэрэм, джэгум къыщышхэрэм уялтызэ, адигэ щылэхээ-псэукээм дэхагъэу хэлтыр артистхэм үүпкэу къызэрагъэльагъорэм угэгэгушо. Грузиим изаслуженнэ артистэу, Адыгейим инароднэ артистэу Ислан Аслын къашьхэр ыгъэуцугъэх. Оркестрэм пэшэнгъэ дызэрихъягь Адыгэ Республикаем изаслуженнэ артистэу Аркадий Хуснировын. Композиторэу Михаил Арзумановыр, зыцэ къетуагъэх Сулейманов Юныс, Ислан Аслын, Аркадий Хуснировыр, Зыхъэ Заурбый, артистхэр спектаклэм епльыгъэхэм гүшүэгъу афэхүгъэх, искуствэм ехылгээ къэбархэр къалотагъэх.

Кошхаблэ районым иадминистрациие культурэмкээ и Гъэйорышланлэ ишацэу Хъурье Рауф районым ишшэхъэтхэм ацлэхээ Камернэ музыкальнэ театрэм «тхъашуугээпсэу, тъжъугъэгүүшүагь» къартиуагь. Къэгъэльэгъоным епльыгъэ Тутарыщэ Белэ къызэрэхигъэштигъэу, спектаклэр ляшшэу агу рихыгь, тиартистхэм нахыбэрэ алыкхэх ашлонгъу.

ЕМТЫЛЬ Нурбий.
Сурэтхэр Кошхаблэ къыщышхэм тэхтыхыгъэх.

Зэхэзыщагъэр ыкыи къыдэзыгъэкырэр:
Адыгэ Республикаем льэпкэ Йофхэмкээ, Иэкыб къэралхэм ацылпсэурэ тильэпкэгъухэм адьрялэ зэхынгъэхэмкээ ыкыи къэбар жууцэхэй иамалхэмкээ и Комитет Адресыр:
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэшийэр:
385000,
къ. Мыеекуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
Редакцием авторхэм къайхырэр А4-кээ заджэхэрэ тхъапхэу зипчъагъэкээ 5-м емыхъухэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлхэрэ, шрифттыр 12-м нахь цыкынэу Ѣытэп. Мы шапхэхэм адимыштэрэ тхъгъэхэр редакцием зэхгъэклюжыхы.
E-mail: adygoevoice@mail.ru

Зыщаушыхъятыгъэр:
Урысъем Федерацием хэутийн Иофхэмкээ, телефонкъэтийн-хэмкээ ыкыи зэлты-Иэсикээ амалхэмкээ и Министерстве и Темир-Кавказ Чыпэ гъэйоры-шланл, зэраушыхъятыгъэ номерыр

ПИ №ТУ23-00916

Зыщахаутырэр
ООО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыеекуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэкіэмкі
пчъагъэр
4300
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 904

Хэутийн узцы-кэтхэнэу Ѣыт уахтэр
Сыхьатыр
18.00
Зыщахаутырэр
уахтэр
Сыхьатыр
18.00

Редактор
шхъялэр
Дэрбэ Т. И.

Редактор шхъялэм
игуадзэр
Мэцлиэко С. А.

Пшъэдэгъижь зыхырэ секретарыр
Хъурмэ Хъ. Х.

купым хэтыгъэх Москва, Москва хэкум, Санкт-Петербург къарыкыгъэхэ театровед, критик цэрийхээ Алексей Садовскэр, Олег Лабозинир, Глеб Ситковскэр, Оксана Кушляевар, нэмэйкхэри.

Тиреспубликэ и Камернэ музыкальнэ театрэу А. Хъанэхьум ыцлэ зыхырэм «Шахъомрэ шынешшэ пагэмрэ» фестивалым къышигъэльэгъуагь. Осэшхэм художественэ юфыгъохэр дэгъоу зэрэгээпсигъэхэр, артистхэм ялэпээсэнгъэ къыхагъэштигъэх. Тхъабысым Умарэ иорэдышшо зэхэхтэхэу спектаклэм щылурэр фестивалым анах дэгъуялэ осэшхэм альти, хэушхъафыкыгъэ шүхъафтын музыкальнэ театрэм къыфагъэшшоагь.

Урысъем итеатрэхэм яофи-